

Borgarráð

Tillaga um samkeppni um deiliskipulag og þróun samgöngumiðstöðvar og annarrar byggingar á U-reit

Lagt er til að borgarráð samþykki að efna til alþjóðlegrar samkeppni um nýtt skipulag á Umferðarmiðstöðvarreit (U-reit) með það að markmiði að þar rísi ný alhliða samgöngumiðstöð fyrir Reykjavík, höfuðborgarsvæðið og landið allt og þétt, blönduð byggð. Í kjölfar skipulagssamkeppninnar verði eftt til framkvæmdasamkeppni um sjálfa Samgöngumiðstöðina samkvæmt nánari ákvörðun. Umhverfis- og skipulagssvið annist undirbúning og utanumhald samkeppninnar.

Skipaður verði stýrihópur verkefnisins sem haldi utan um verkefnið og þar með talið undirbúning samkeppninnar. Borgarstjóri verði formaður stýrihópsins en tveir fulltrúar verði skipaðir í hann úr skipulags- og samgönguráði. Stýrihópurinn hafi jafnframt það hlutverk að gera tillögu um eignarhald og rekstur rekstur Samgöngumiðstöðvar og gangast fyrir greiningu á valkostum og leiðum í því efni ásamt útboðs- og innkaupaferlum. Skipuð verði dómnefnd vegna fyrri hluta samkeppninnar sem fylgi samkeppnisreglum Arkitektafélags Íslands. Í dómnefnd eigi sæti fulltrúar í stýrihópi ásamt sviðsstjóra umhverfis- og skipulagssviðs, sérfróðs fagaðila um hönnun og uppbyggingu samgöngumiðstöðva og tveggja fulltrúa sem tilnefndir verða af Arkitektafélagi Íslands. Kostnaður verði hluti af undirbúningskostnaði Samgöngumiðstöðvar og komi af fjárfestingaáætlun. Með dómnefnd starfar trúnaðarmaður frá AÍ, skipulagsfulltrúi, samgöngustjóri og deildarstjóri atvinnuþróunar á skrifstofu borgarstjóra og borgarritara. Stýrihópur njóti einnig ráðgjafar embættis borgarlögmans varðandi útboðs- og innkaupamál, eftir því sem þörf krefur. Stofnaður verður samráðs og rýnihópur hagaðila vegna undirbúnings deiliskipulags á svæðinu.

Greinargerð

Tillagan byggir á vinnu og tillögum starfshóps um þróun samgöngumiðstöðvar og nánasta umhverfis en áfangaskýrsla starfshópsins er hjálögð ásamt drögum að keppnislýsingu fyrir hugmyndasamkeppni um deiliskipulag á U-reit og áfangaskýrslu vegna umferðarhermunar í og við U-reit.

Skipulag- og bygging samgöngumiðstöðvar er tímabær og brýn, ekki síst í ljósi samkomulags um fjármögnun Borgarlínu, endurskoðun og eflingu leiðarkerfis Strætó og nýjar áherslur í samgöngumálum. Samgöngumiðstöð Reykjavíkur verður lykiltengipunktur í nýju leiðarkerfi.

Forsagan

Í október 2012 festi Reykjavíkurborg kaup á fasteigninni Vatnsmýrarvegur 10. Frá þeim tíma hefur verið unnið að undirbúningi þess að þar rísi samgöngumiðstöð og tengd uppbygging. Í nóvember 2012 var stofnaður starfshópur borgarinnar og Strætó B.S. sem skilaði áfangaskýrslu til borgarráðs þann 18. febrúar 2013. Í kjölfar þess var nýr starfshópur skipaður með erindisbréfi dagsettu 11. september 2013. Þann 12. maí 2014 skilaði starfshópurinn skýrslu til borgarráðs þar sem lagt var til að hefja undirbúning að samkeppni á reitnum. Skýrslan var send Umhverfis- og skipulagsráði til umsagnar, sem samþykkti þann 5. nóvember 2014 umsögn skipulagsfulltrúa. Þar sagði að tekið væri undir undir öll meginmarkmið keppnislýsingar og tilhögun keppinnar um þróun samgöngumiðstöðvar og annarar byggðar á U-reit. Í kjölfarið var settur eftirfarandi fyrirvari: „Á fundi umhverfis- og skipulagsráðs þann 29. október s.l. var samþykkt að skipa fulltrúa í stýrihóp um leiðarkerfisbreytingar í Reykjavík vegna alhliða samgöngumiðstöðvar á umferðarmiðstöðvarreit. Talið er æskilegt að niðurstaða þess starfshóps liggi fyrir áður en ráðist verður í samkeppnina“.

Sá stýrihópur lauk störfum og skilaði skýrslu til borgarráðs þann 25. febrúar 2016. Niðurstaða stýrihópsins er að flutningur á meginskiptistöð almenningsamgangna frá Hlemmi á BSÍ krefjist ekki mikilla breytinga á leiðarkerfinu. Ný drög að leiðarkerfi ásamt þarfagreiningu samgöngumiðstöðvar á U-reit verða uppfærð með hliðsjón af leiðakerfistillögu stýrihópsins.

Á fundi borgarráðs 7. sept. 2017 var samþykkt eftirfarandi tillaga borgarstjóra frá 24. ágúst 2017, ásamt fylgigögnum:

Lagt er til að skipaður verði starfshópur til þess að undirbúa samkeppni um deiliskipulag og þróun samgöngumiðstöðvar og annarar byggðar á U-reit. Í starfshópnum sitji fulltrúar skrifstofu eigna og atvinnuþróunar, skipulagsfulltrúa, samgöngustjóra og Strætó bs. Starfshópnum skal gert að rýna núverandi gögn ásamt því að uppfæra og bæta við nýjum upplýsingum sem komið hafa fram á undanförunum misserum. Einnig greina áhrif borgarlínu á verkefnið og leiðakerfi Strætó, tenging borgarlínu við samgöngumiðstöð, tækifæri ferðaþjónustunnar í væntanlegri samgöngumiðstöð o.fl. Lagt er til að haldnar verði tvær samkeppnir. Í fyrri keppninni verði keppt um útfærslu á deiliskipulagi alls reitsins, en í seinni um samgöngumiðstöðina sjálfa og fyrirkomulag nánasta umhverfis hennar.

Starfshópurinn var skipaður Óla Erni Eiríkssyni, skrifstofu eigna og atvinnuþróunar (formaður), Þorsteini Rúnari Hermannssyni samgöngustjóra, Ágústu Sveinbjörnsdóttur, skipulagsfulltrúa, Ingvari Jóni Bates Gíslasyni, skipulagsfulltrúa, Jóhannesi Rúnarssyni, Strætó bs., og Valgerði Grétu Benediktsdóttur, Strætó bs.

Fyrir liggur áfangaskýrsla starfshópsins frá því í desember 2018 um þarfagreiningu og skipulag reitsins. Borgarráð samþykkti að aflað skildi umsagna um málið og unnin umferðarhermun áður en farið væri af stað í hugmyndasamkeppni.

Starfshópurinn hefur lokið fyrrgreindum verkefnum og skilar hér áfangaskýrslu ásamt drögum að keppnislýsingu fyrir hugmyndasamkeppni um deiliskipulag U-reits auk áfangaskýrslu vegna umferðarhermunar í og við U-reit. Þá leggur starfshópurinn til að efnt verði til alþjóðlegrara

skipulagssamkeppni um umferðarmiðstöðvarreit og samgöngumiðstöð samhljóða framkominni tillögu.

Framtíðarsýn um Samgöngumiðstöð Reykjavíkur

Á umferðarmiðstöðvarreit verði samgöngumiðað skipulag og Samgöngumiðstöð Reykjavíkur; skiptistöð almenningsamgangna og tengipunktur almenningsamgangna út fyrir höfuðborgarsvæðið. Umferðarmiðstöðvarreitur er í nágrenni stærstu og fjölmennustu vinnustaða landsins og miðborgar Reykjavíkur. Þar gefst því einstakt tækifæri til að flétta saman almenningsamgöngur, hjólréiðar og aðra vistvæna samgöngumáta.

Mikilvægt er að göngu- og hjólaleiðir að og frá miðstöðinni verði mjög góðar og öll hönnun gefi skýr skilaboð um að þessir ferðamátar séu í fyrsta forgangi um svæðið og að því. Þegar í upphafi verði boðið upp á hjólageymslur og hjólaleigu.

Til að samgöngumiðstöðin og nágrenni hennar verði lifandi og áhugaverður viðkomustaður skal skipulag, arkitektúr og landslagshönnun vera í miklum gæðum og bjóða upp á úrvals upplifun fyrir notendur. Til að styðja við reitinn sem tengipunkt fjölbreyttra vistvænna samgöngumáta þarf að gera hann að áfangastað. Það er því mikilvægt að á reitnum verði einnig rými fyrir þjónustu-, atvinnu- og íbúðahúsnaði til viðbótar við samgöngumiðstöð. Því skiptir máli að koma samgöngumiðstöð sem haganlegast fyrir þannig að sem minnst rými fari undir athafnasvæði hennar. Þessi miðstöð vistvænna samgangna og umhverfi hennar verði hannað á vistvænan hátt og vottað sem slíkt.

Samgöngumiðstöðinni er ætlað að verða ein af meginskiptistöðvum almenningsamgangna innan höfuðborgarsvæðisins, Borgarlínu og Strætó og þjóna sem upphafs- og endastöð fluglestar og annarra hópferðabifreiða út fyrir höfuðborgarsvæðið og tengipunktur við aðra ferðamáta (gangandi vegfarendur, hjólréiðar, deilibíla, leigubíla og einkabíla).

Eitt af meginmarkmiðum hugmyndasamkeppni er að kalla eftir hugmyndum um heildarlausn fyrir reitinn. Það landrými sem ekki fer undir samgöngumiðstöð verði skipulagt með áherslum á vistvænar samgöngur. Þar rísi byggð samkvæmt hugmyndafræði um samgöngumiðað skipulag (Transit Oriented Development), sem nýtur nálægðar við samgöngumiðstöðina, Landspítalann og Vatnsmýrina sem framtíðarsvæði háskólanna.

Samgöngumiðstöð á U-reit er ætlað að verða ein af lykilskiptistöðvum Borgarlínu, þ.e. hágæða almenningsamgöngukerfis á höfuðborgarsvæðinu sem getur þróast yfir í léttlestakerfi í framtíðinni. Við skipulag og hönnun næsta nágrennis, svo sem Vatnsmýrarinnar og útfærslu Hringbrautar verði skapað aðlaðandi borgarumhverfi, breiðstræti í borg, í samspili og samhengi við skipulag U-reits og framtíðarbyggð í Vatnsmýri.

